

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 17 maj 1929 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om ändring och tillägg i 3 § av lagen om kyrkofond.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 280, vilken överlämnats till första lagutskottet och sedermera enligt överenskommelse mellan detta utskott och bankoutskottet hänskjutits till behandling i sammansatt banko- och första lagutskott, har herr *Forssell* föreslagit här nedan närmare omförmälda ändring i 3 § av lagen den 9 december 1910 om kyrkofond. Motionären har tillika hemställt, att vederbörande utskott måtte vidtaga de omredigeringar av övrig lagtext, som kunde bliva erforderliga vid ett eventuellt tillstyrkande av förslaget.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sin hemställan, får utskottet hänvisa till den av honom väckta motionen inom andra kammaren nr 279.

Motionen.

I 3 § av lagen om kyrkofond uppräknas vissa tillgångar, som årligen inflyta till kyrkofonden. Bland annat höra hit enligt 4 mom. medel, som inflyta för försåld skog från prästerskapet anslagna löneboställen med vissa undantag, samt enligt 5 mom. överskott, som å de i 19 § 2 och 3 mom. i lagen den 9 december 1910 om reglering av prästerskapets avlöning avsedda, årligen inflytande avlöningsmedel — d. v. s. boställsarrenden och avgälder av avsöndrade lägenheter m. m. — kan i ett pastorat uppkomma, sedan vad därav för året erfordras till gäldande av de för prästerskapet därstädes fastställda löner tagits i anspråk. Av nämnda skogsförsäljningsmedel skall så stort belopp, som i särskild ordning fastställs, enligt 19 § 4 mom. i prästlöneregleringslagen i erforderlig mån användas till bestridande av prästerskapets avlöning.

I motionen föreslås nu, att uppräknningen i 3 § av kyrkofondslagen av de till kyrkofonden ingående tillgångarna skall avslutas med följande stadgande: dock med rätt för Konungen att, i den mån kyrkofondens ändamål därigenom icke skulle komma att äventyras, medgiva vederbörande församling att disponera överskottsmedel, om vilka i 5 mom. talas, ävensom

för prästerskapets avlöning icke disponerade skogsförsäljningsmedel, som avses i 19 § av lagen om reglering av prästerskapets avlöning, till andra kyrkliga ändamål inom pastoratet.

För särskilda församlingars vidkommande har fråga om användning av skogsförsäljningsmedel till andra kyrkliga ändamål än avlöning av prästerskapet varit föremål för statsmakternas prövning. Sålunda må erinras, att Kungl. Maj:t i skrivelse nr 13 föreslog 1925 års kyrkomöte att för sin del medgiva, att av icke disponerade skogsförsäljningsmedel från den till kyrkoherdebostället i Ekshärads församling — där ny lönereglering träder i kraft först år 1933 — hörande utskogen Knappåsen finge utgå anslag för restaurering av församlingens kyrka. I anledning av förslaget anförde kyrkolagsutskottet i betänkande nr 36 bland annat, att de skogsförsäljningsmedel, som inflöte från den i ärendet omförmälda utskogen, skulle tillföras kyrkofonden. Utskogen syntes vara att anse såsom en prästerlig avlöningstillgång, vars avkastning alltså huvudsakligen skulle användas för prästerskapets behov. Mot användandet av ifrågavarande försäljningsmedel på föreslaget sätt mötte alltså enligt kyrkolagsutskottets åsikt mycket starka betänkligheter. Dessa betänkligheter måste i främsta rummet riktas mot användandet av medlen till sådana föreslagna ändamål som anskaffande av orgel och tornens samt kyrkans elektrifiering och förseende med värmeledning, vilka ändamål vore för anlåtande av boställets skogstillgång alltför främmande för att kunna av utskottet tillstyrkas. I viss mån annorlunda ställde sig saken, anförde utskottet, med avseende å reparationen av själva kyrkobyggnaden. Med hänsyn till vissa angivna särskilda förhållanden hade så starka billighetsskäl synts utskottet föreligga för bifall till begäran om anslag, såvitt anginge kyrkoreparationen, att utskottet ansett sig kunna avse från betänkligheterna i denna del. Något precedensfall med tillämpning å andra kyrkobyggnader och andra församlingar kunde och finge därigenom icke skapas. Det vore nämligen så gott som otänkbart, att annorstädes i landet kunde föreligga samma eller ens likartade förhållanden, som i detta ärende kommit till synes. På grund av det anförda hemställde utskottet, att kyrkomötet måtte för sin del medgiva, att ett reducerat anslag finge utgå för restaurering av ifrågavarande kyrkobyggnad. Kyrkomötet biföll emellertid Kungl. Maj:ts förslag oförändrat. Sedan Kungl. Maj:t avlätit proposition i ämnet, nr 30, till riksdagen, biföll även riksdagen förslaget.

Vid 1927 års riksdag hemställdes i motionen II: 34, att riksdagen skulle medgiva, att av icke disponerade skogsförsäljningsmedel från kyrkoherdebostället i Ovanåkers församling anslag finge utgå för restaurering av församlingens kyrka m. m. Riksdagen uttalade på hemställan av statsutskottet i utlåtande nr 44, att mot bifall till motionen otvivelaktigt principiella betänkligheter måste resa sig. Å andra sidan fann riksdagen

Disposition i särskilda fall av skogsförsäljningsmedel för andra kyrkliga ändamål än prästerskapets avlöning.

emellertid, att vissa billighetsskäl kunde anföras till stöd för motionärens yrkande. Då ärendet syntes riksdagen tarva ytterligare utredning, hemställde riksdagen hos Kungl. Maj:t om verkställande av sådan utredning samt framläggande för riksdagen av förslag i ämnet. Sedan utredning numera blivit verkställd, är ärendet för närvarande beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Jämväl vid innevarande års riksdag har i en väckt motion, II: 38, framförts ett likartat yrkande, nämligen beträffande Ore församlings kyrka. I sitt över motionen avgivna, av riksdagen godkända utlåtande nr 57 anförde statsutskottet efter erinran om riksdagens beslut rörande motionen vid 1927 års riksdag:

Jämväl i nu förevarande fall synes utskottet ur billighetssynpunkt skäl kunna anföras för bifall till motionärens hemställan. Ärendet är dock av sådan beskaffenhet, att det förefaller utskottet vanskligt att taga ställning till frågan på grundval av den utredning, som av motionären förebragts. I likhet med vad som skedde i förenämnda fall angående Ovanåkers kyrka anser utskottet lämpligast, att saken blir föremål för närmare undersökning från vederbörande myndigheters sida, och vill därför föreslå, att riksdagen i anledning av motionen hos Kungl. Maj:t begär utredning i ämnet ävensom framläggande för riksdagen av det förslag, vartill berörda utredning må föranleda.

Den skrivelse, som riksdagen i enlighet härmed avlät, remitterades den 12 maj 1929 till kammarkollegium.

Utskottet.

Vid prövningen av den i motionen väckta frågan har utskottet väl funnit vissa skäl kunna anföras till förmån för motionärens förslag, om än å andra sidan betänkligheter också synas resa sig däremot. Emellertid torde det icke vara erforderligt att nu intaga någon mera bestämd ståndpunkt till förslaget. Såsom utskottet närmare omförmålt i sitt denna dag avgivna utlåtande nr 3, pågår för närvarande en utredning av frågan rörande nya grunder för lagstiftningen om prästerskapets avlöning samt dispositionen och förvaltningen av prästlönejorden m. m. Det torde kunna antagas, att motionärens förslag vid denna utredning blir föremål för övervägande. Innan utredningen slutförts och resultatet därav blivit föremål för Kungl. Maj:ts prövning, lärer det ej vara lämpligt, att riksdagen tager ställning till motionärens förslag.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens
åtgärd föranleda.

Stockholm den 17 maj 1929.

På sammansatta banko- och första lagutskottets vägnar:

J. W. SPENS.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: greve *Spens*, herrar *Gustafsson* i Stensholm, *Pettersson* i Olovstorp, *Berling*, *Larson* i Lerdala*) och *Klefbeck**);

från andra kammaren: herrar *Ryberg*, *Svedman*, *Lindley*, *Jonsson* i Risinge*) och *Grampenson*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.